

Politistudenters tanker om å jobbe innen etterforskning

En empirisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2017

Kand.nr : 311
Antall ord: 6590

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	3
1.1 Bakgrunn for valg av tema	3
1.2 Problemstilling og ramme for oppgaven.....	4
1.3 Begrepsavklaringer	5
1.3.1 "Dagens politistudenter"	5
1.3.2 "Etterforskningsavsnitt"	5
1.4 Oppgavens struktur	6
2.0 Metode	6
2.1 Forforståelse	6
2.2 Valg av metode	7
2.3 Valg av enheter og variabler.....	7
2.4 Utforming av spørreskjema	7
2.5 Pretest.....	8
2.6 Gjennomføring av undersøkelsen, svarprosent og representativitet	9
2.7 Validitet, reliabilitet og feilkilder.....	10
2.7.1 Feilkilder i forbindelse med utformingen av spørreskjema	11
2.7.2 Feilkilder i forbindelse med distribuering og gjennomføringen av spørreskjema	11
3.0 Fremstilling av resultatet og drøfting	12
3.1 Hvor stor andel av dagens politistudenter ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt rett etter endt utdanning?	12
3.1.1 <i>Kjønnsforskjeller og andre kjennetegn ved studentene</i>	13
3.2 Hva slags type etterforskningsavsnitt ønsker disse å jobbe på?	16
3.2.1 <i>Kjønnsforskjeller</i>	17
3.2.2 <i>Betydningen av erfaring fra praksisåret</i>	18
3.3 Hvor stor andel av dagens politistudenter ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt i løpet av karrieren?	19
3.4 a) Hvilke årsaker legger politistudentene vekt på i sitt ønske om å jobbe på et etterforskningsavsnitt?	20
3.4.1 <i>Interesse for etterforskningsfaget, og muligheter for utvikling og gode karrieremuligheter</i>	21
3.4.2 <i>Variasjon</i>	21
3.4.3 <i>Kjønnsforskjeller</i>	22
3.4 b) Hvilke årsaker legger politistudentene vekt på i sitt ønske om <i>ikke</i> å jobbe på et etterforskningsavsnitt?	22
3.4b.1 <i>"Praktisk" og ikke på kontor</i>	23
3.4b.2 <i>Lønn og andre årsaker</i>	25
4.0 Avslutning	26
Litteraturliste	27
Selvvalgt pensum	28
Vedlegg - Rapport av spørreundersøkelse med grafer	30

1.0 Innledning

I denne bacheloroppgaven vil jeg undersøke politistudenters tanker om å jobbe innen etterforskning. Etterforskningsarbeid er et svært sentralt område innen politiarbeid, men er dessverre ofte satt i et negativt søkelys, både internt og eksternt, noe vi blant annet kan lese i Politidirektoratets rapport om etterforskning i politiet (Politidirektoratet, 2013). I denne oppgaven vil jeg undersøke om det negative inntrykket gjenspeiler seg blant dagens politistudenter. Oppgaven baserer seg på en kvantitativ undersøkelse gjennomført blant dagens bachelorstudenter ved Politihøgskolen (PHS).

Denne oppgaven har som ambisjon å kunne gi leseren et inntrykk av hva studentene tenker om det å jobbe innen etterforskning. Med å ”jobbe innen etterforskning” menes i denne oppgaven å ha stilling ved et etterforskningsavsnitt.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Helt siden barneskolen har jeg hatt lyst til å bli politi, og da først og fremst etterforsker. Jeg tror bakgrunnen for ”guttedrømmen” kommer av at jeg i ung alder så mye på krimserier på TV, leste krimbøker og fulgte nøye med på større pågående kriminalsaker i mediene. Alltid var etterforskningsarbeidet i fokus, og det var etterforskere som var ”heltene”. Slik form for underholdning kaller Winnæss og Helland (2014) ”kilder til forvirring” i forbindelse med hva politiyrket innebærer. På bakgrunn av etterforskningsarbeidets fremtredende rolle i media, bøker og film dannet jeg tidlig et inntrykk av at etterforskningsarbeid var høyt ansett, og at det var kamp om etterforskningsstillinger i politiet.

Dette inntrykket har siden den gang endret seg, både på bakgrunn av hva jeg har lest i magasiner og aviser, og hva jeg har hørt av medstudenter, kolleger og forelesere. Noe som virkelig gjorde inntrykk på meg, og som ga meg idéen til oppgaven allerede i B1, var en utgave av Politiforum som hadde nettopp etterforskningens lave status som hovedsak (Inderhaug & Trædal, 2014).

Etterforskningens tilsynelatende lave status er et tema som interesser meg, nettopp fordi jeg selv ønsker å bli etterforsker, men har blitt overrasket over at de fleste studenter, etter mitt inntrykk, ikke deler mitt ønske.

Med denne oppgaven ønsker jeg ikke kun å kartlegge hvor stor andel av politistudentene som ønsker å jobbe innen etterforskning, men også hvilke faktorer som påvirker deres syn på det å jobbe innen dette feltet. Dersom man ønsker å gjøre noe med det tilsynelatende dårlige ryktet etterforskningsarbeid har fått, kan det være hensiktsmessig å se på de faktorene som spiller inn.

1.2 Problemstilling og ramme for oppgaven

Tema for oppgaven er ”Politistudenters tanker om å jobbe innen etterforskning”. Med bakgrunn i tema har jeg formulert en problemstilling jeg vil besvare i oppgaven:

”Hvordan stiller dagens politistudenter seg til det å jobbe på et etterforskningsavsnitt?”

For å konkretisere problemstillingen har jeg formulert fire forskningsspørsmål:

1. Hvor stor andel av dagens politistudenter ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt rett etter endt utdanning?
2. Hva slags type etterforskningsavsnitt ønsker disse å jobbe på?
3. Hvor stor andel av dagens politistudenter ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt i løpet av karrieren?
4. Hvilke årsaker legger politistudentene vekt på i sitt ønske om å jobbe/ikke jobbe på et etterforskningsavsnitt?

Forskjeller i kjønn og andre egenskaper ved politistudentene, vil bli belyst der det er relevant for resultatene.

Problemstillingen legger ulike rammer for oppgaven. Hovedfokus vil naturlig nok være på etterforskning, men det vil også være relevant å trekke inn alternativer til etterforskning, eksempelvis ordensarbeid.

Videre presiserer problemstillingen at målgruppen er *dagens politistudenter*. I motsetning til flere kilder som tar opp temaet etterforskningens status i politiet i etaten (Inderhaug & Trædal, 2014; Politidirektoratet, 2013) vil jeg fokusere på *politistudentene*. Det finnes noe tidligere forskning/undersøkelser angående politistudenters syn på etterforskning (Fekjær,

2013; Winnæss & Helland, 2014), men jeg ønsker å undersøke hva *dagens* politistudenter tenker, for å kartlegge den nåværende situasjonen.

1.3 Begrepsavklaringer

1.3.1 ”Dagens politistudenter”

Det er noen ord i problemstillingen det er hensiktsmessig å avklare. Med *dagens politistudenter* menes alle studenter ved bachelorlinja på PHS i den perioden spørreskjemaet blir besvart, altså våren 2017. Personer som tar etter- og videreutdanning og masterstudenter inkluderes altså ikke. Studentene representerer alle tre trinn; B1, B2 og B3, og alle fire utdanningssteder; Oslo, Stavern, Kongsvinger og Bodø.

1.3.2 ”Etterforskningsavsnitt”

Formålet med etterforskning fremgår av straffeprosessloven §226 (Straffeprosessloven, 1981). Mange ulike avsnitt/avdelinger i politiet jobber med etterforskning i straffeprosesslovens betydning. Eksempelvis består mye av ordenspatroljers arbeid av etterforskning. Med ”etterforskningsavsnitt” mener jeg i min oppgave å ha stilling ved et avsnitt/avdeling som hovedsakelig kun jobber med etterforskning, herunder både generelle og spesialiserte etterforskningsavsnitt. Med generelle etterforskningsavsnitt mener jeg etterforskningsavsnitt som arbeider med mindre alvorlige saker, plassert på politistasjoner. Spesialiserte etterforskningsavsnitt bruker jeg som en fellesbetegnelse for avsnitt som etterforsker innen spesialiserte fagfelt, eksempelvis alvorlig kriminalitet (vold og seksualavsnitt), økonomisk kriminalitet eller kriminalteknikk. Å skille mellom etterforskningsgeneralisten i et politidistrikt og etterforskningsspesialister i for eksempel Kripas, gjør for øvrig også Stig Johannessen (2013, s. 73).

Etterretning blir av PHS definert som en ”formålsstyrt prosess, som bygger på systematisk innsamlet, analysert, vurdert informasjon om personer, grupper og fenomener.”

(Politihøgskolen, 2017). Etterretning har både forebyggende og etterforskningsmessige aspekter ved seg, og ulike avsnitt som arbeider med etterretning, som bl.a. Orgkrim¹ og PST², inkluderes derfor i ”etterforskningsavsnitt”-begrepet.

¹ Seksjon for organisert kriminalitet ved Oslo politidistrikt

² Politiets sikkerhetstjeneste

Såkalt straksetterforskning, etterforskning gjort av ordenspatruljer som første enhet på åstedet, inkluderes ikke. Heller ikke det å jobbe med etterforskning på et lensmannskontor som et ledd i lensmannsmodellen inkluderes, på tross av at arbeidsoppgavene som utøves er de samme som på et etterforskningsavsnitt på en politistasjon. Med lensmannsmodellen menes at lensmannsbetjenten ivaretar både ordensmessige, etterforskningsmessige, forebyggende og sivile gjøremål (Stortinget, 2004-2005).

I spørreskjemaet ble det definert hva som menes med etterforskning i undersøkelsen.

1.4 Oppgavens struktur

Oppgaven består av fire hovedkapitler, med tilhørende underkapitler.

Innledningsvis har jeg redegjort for årsaken til at jeg har valgt mitt tema, presentert problemstillingen og utdypet denne. I kapittel 2 gjør jeg rede for hvilken metode jeg har brukt og gjennomgår hele prosessen fra jeg fikk idéen til tema til undersøkelsen var sendt ut og gjennomført. I kapittel 3 vil jeg fremstille resultatene for undersøkelsen min, og drøfte funnene opp mot relevant teori. Kapittel 4 er en kort oppsummering av hovedfunnene i undersøkelsen.

2.0 Metode

2.1 Forforståelse

Egil Olsvik definerer *forforståelse* som ”den oppfatning du bringer med deg til det materiale du skal tolke” (2013, s. 111). Det er viktig å være bevisst sin egen forforståelse når man skal undersøke et tema, siden denne kan påvirke vår tolkning av materialet man undersøker.

Min forforståelse rundt tema for oppgaven ble i noe grad beskrevet under ”Bakgrunn for tema”. Jeg tror, på bakgrunn av samtaler med medstudenter om fremtidsplaner og det jeg har lest og hørt om etterforskningens status generelt i etaten, at mindretallet av dagens politistudenter ønsker å jobbe innen etterforskning. En av de viktigste årsakene forventer jeg er at mange studenter ikke ønsker å ”sitte på kontor”, men heller jobbe ”praktisk” ved eksempelvis å kjøre patrulje. Lav lønn kan også være en relevant faktor. Jeg har imidlertid tro

på at de fleste politistudentene kan tenke seg å jobbe innen etterforskning senere i karrieren, fordi de vil komme til å ønske seg nye utfordringer og variasjon.

2.2 Valg av metode

Jeg har funnet lite teori eller tidligere forskning om politistudentenes syn på etterforskning konkret. Likevel skal jeg være forsiktig med å si at det ikke finnes eksisterende teori på området, slik Fekjær (2013, s. 68) advarer mot.

Jeg valgte av den grunn å skrive en empirisk oppgave, med utgangspunkt i kvantitativ metode i form av et spørreskjema. Jeg var innledningsvis i prosessen usikker på om jeg skulle benytte kvalitativ eller kvantitativ metode i min oppgave da problemstillingen åpner for begge metoder. Det er ingen verdimesig forskjell mellom disse to metodene, de kan forstås som ulike verktøy til ulike formål (Nyeng, 2012). Siden kvalitativ forskning ofte får frem det særegne, mens kvantitativ finner det gjennomsnittlige (Dalland, 2012, s. 113), anså jeg kvantitativ metode som best egnet for å svare på min problemstilling.

En kilde jeg benytter i stor grad er Pål Winnæss og Håvard Hellands kvalitative undersøkelse, som omhandler politistudenters generelle motiver for yrkesutdanningen (Winnæss & Helland, 2014). Denne er særlig relevant i forbindelse med årsaker til at politistudentene ikke ønsker å jobbe innen etterforskning.

2.3 Valg av enheter og variabler

Enheter er hvem vi undersøker og *variabler* er utvalgte egenskaper vi undersøker ved enhetene (Johannessen, Tuft, & Christoffersen, 2016, s. 241-251). Enhetene i min oppgave er dagens politistudenter ved bachelorlinja ved alle fire utdanningssteder og alle tre trinn. Variablene jeg skal måle er politistudentenes ønsker/tanker om hvor de ønsker å jobbe, med særlig fokus på etterforskning, og hvorfor/hvorfor ikke de ønsker å jobbe innen etterforskning (årsaksvariabler).

2.4 Utforming av spørreskjema

Jeg valgte spørreskjema som innsamlingsmetode, og utformet det slik at det kun var spørsmål med ferdig formulerte alternative svar, såkalt prekodet skjema (Johannessen, m.fl., 2016, s.

261). En årsak til at jeg valgte nettopp denne metoden var at den innebærer en standardisering, slik at jeg kan se på likheter og variasjoner blant respondentenes svar, og statistiske analyser kan vise sammenhenger mellom fenomener. Jeg kan dessuten samle inn data fra mange studenter på kort tid (Johannessen, m.fl., 2016, s. 261). Prekodet skjema gjør det lettere for respondenten å fylle ut skjemaet og enklere for meg å registrere svarene. Prekodet skjema medfører likevel noen feilkilder, som jeg redegjør for under kapittel 2.7.1.

I min oppgave har jeg brukt dataprogrammet Questback for spørreskjema. Jeg har sett at samme program har blitt benyttet i en lignende bacheloroppgave tidligere (Thue & Strandvik, 2016). Denne bacheloroppgaven har jeg for øvrig hentet inspirasjon fra hva gjelder oppgavens struktur og metode, da metoden studentene Thue og Strandvik brukte er ganske lik min egen, selv om temaet er et helt annet. Questback har godt brukergrensesnitt både for meg som utformet spørreskjemaet og for studentene som svarte. Programmet gjør det lett å innsamle og analysere informasjon. En viktig funksjon Questback har er muligheten for skjult identitet hos respondentene. Det vil si at programmet ikke lagrer identifiserbar informasjon om respondenten, som eks. IP-adresser. På grunn av denne funksjonen var det ikke nødvendig å melde undersøkelsen til NSD Personvernombudet, siden undersøkelsen ikke er meldepliktig etter personopplysningsloven (NSD).

2.5 Pretest

Da jeg hadde formulert spørsmål og svar, publiserte jeg et spørreskjema på Google Skjema (Google, 2017), til bruk for en pretest eller *pilotundersøkelse* (Haraldsen, 1999, s. 280). Haraldsen (1999, s. 280) beskriver pilotundersøkelsen som en generalprøve i liten skala som bør gjennomføres på en måte som ligger nært opptil innsamlingsopplegget i hovedundersøkelsen, og som har som formål å identifisere frafallsproblemer, problemer med spørsmål og teste det praktiske opplegget.

Siden mitt spørreskjema i utgangspunktet skulle være enkelt og kort, utformet jeg pretesten som om den var hovedundersøkelsen. Basisgruppen min (fem studenter), i tillegg til tre andre studenter jeg kjenner, gjennomførte spørreskjemaet. At testrespondentene var politistudenter var bevisst, med tanke på at hovedundersøkelsen skulle gjennomføres av nettopp politistudenter. Jeg ba om kritiske tilbakemeldinger vedrørende formuleringer,

svaralternativer og helhetsinntrykk, og endret utformingen noe på bakgrunn av tilbakemeldingene.

På grunn av at usikkerhet rundt anonymiteten til respondentene i Google Skjema og at programmet ga få analysemuligheter, valgte jeg heller å bruke Questback til hovedundersøkelsen.

2.6 Gjennomføring av undersøkelsen, svarprosent og representativitet

Formidlingen av undersøkelsen foregikk ved at jeg sendte ut e-post til samtlige politistudenter på alle tre trinn i Bodø, Stavern, Kongsvinger og Oslo. Jeg sendte e-posten via min PHS-e-postkonto til studentenes PHS-e-postadresse. E-posten beskrev kort hva undersøkelsen omhandlet og inneholdt link til selve undersøkelsen. Det ble også sendt en påminnelse om undersøkelsen på Oslo og Staverns interne Facebook-side. B2-studenter og studenter ved Kongsvinger og Bodø fikk ingen ytterligere påminnelse.

Undersøkelsen ble sendt ut 23. februar med frist 12. mars. Totalt ble e-posten sendt til 2434 e-postadresser og jeg fikk 617 svar, noe som tilsvarer en svarprosent på 25,35 %. Jeg skulle gjerne sett at svarprosenten var høyere, men jeg mener likevel at 25% er tilstrekkelig til i det minste å angi en pekepinn for hva dagens politistudenter tenker om å jobbe innen etterforskning.

Svarprosenten var tilnærmet lik mellom B1- og B3-studentene, med henholdsvis 41,8% og 41,2%, mens kun 17% av respondentene går B2 (praksisår). Det forhold at det var lavere svarprosent fra B2-studenter enn studenter fra B1 og B3 kan ha vært ufordelaktig for undersøkelsens resultater. Det kunne vært interessant å undersøke om studenter som gjennom sitt praksisår er tettere på arbeidslivet, gjennomgående responderer annerledes på undersøkelsen enn studenter som gjennomfører skoleåret på skolebenken.

Av de som svarte på undersøkelsen var 53,2 % menn og 46,8% kvinner. Dette samsvarer i ganske stor grad med kvinneandelen på PHS (Politihøgskolen, 2017). Undersøkelsen inkluderte ikke spørsmål om hvilket utdanningssted studentene studerer ved. 74,9% av respondentene var i alderen 20-25, 19,3% var mellom 26 og 30 år, 5,0% var 31-35 år og kun 0,8% var over 35 år. Så vidt meg bekjent er ikke studentenes alder dokumentert offentlig,

men basert på egne observasjoner kan disse tallene samsvare med aldersfordelingen på PHS. Jeg synes på bakgrunn av disse tallene, med unntak av trinn-fordelingen, at resultatene på undersøkelsen er *representative*. Det vil si at utvalget er karakteristisk for hele populasjonen, og at resultatene fra utvalget ville blitt tilnærmet det samme dersom samtlige enheter i populasjonen hadde svart (Halvorsen, 2008, s. 155). Utvalget i min undersøkelse er de politistudentene som besvarte undersøkelsen, heretter kalt respondentene. Populasjonen er samtlige studenter ved PHS sin bachelorlinje våren 2017. Høy representativitet øker oppgavens validitet og reliabilitet.

2.7 Validitet, reliabilitet og feilkilder

Validitet kan deles i intern og ekstern validitet. Intern validitet kan betegnes som troverdighet, det vil si om det er sammenheng mellom det fenomenene som undersøkes og de dataene som er samlet inn (Johannessen, Tuft, & Christoffersen, 2016, s. 232). Med ekstern validitet menes overførbarhet. I kvantitative undersøkelser vil det si at det er mulig å gjøre en statistisk generalisering på bakgrunn av funnene i undersøkelsen, og eventuelt kunne overføre resultatet til liknende fenomener (Johannessen m.fl., s. 233).

Pålitelighet blir i forskningssammenheng betegnet som *reliabilitet*. Med reliabilitet menes ”nøyaktigheten av undersøkelsens data, hvilke data som brukes, den måten de samles inn på, og hvordan de bearbeides” (Johannessen, m.fl., 2016, s. 36). En undersøkelse med høy reliabilitet bør gi samme resultat til tross for at den blir gjennomført på et annet tidspunkt (*test-retest-reliabilitet*) eller utføres av en annen forsker (*interreliabilitet*) (Johannessen m.fl., s. 37).

Jeg mener min oppgave både har høy intern og ekstern validitet. Vedrørende den interne validiteten gir spørreundersøkelsen min svar på problemstillingen som dreier seg om respondentene egne meninger. Siden utvalget i undersøkelsen min er representativt, anser jeg også den eksterne validiteten som høy. Et liknende fenomen resultatet eventuelt kan overføres til, er hvordan politiansatte ønsker å jobbe innen etterforskning.

Jeg har forsøkt å sikre høy reliabilitet gjennom utformingen, distribusjonen og analysen av spørreskjemaet. Det eksisterer imidlertid flere faktorer som kan påvirke undersøkelsens validitet og særlig reliabilitet. I det følgende vil jeg redegjøre for noen av disse feilkildene.

2.7.1 Feilkilder i forbindelse med utformingen av spørreskjema

I forbindelse med utformingen av spørreskjema kan det være flere feilkilder som påvirker resultatet. En av ulempene ved prekodet skjema er at det kan oppleves som en "tvangstrøye" ved at respondentene må tilpasse sitt svar til de oppgitte svaralternativene (Johannessen, m.fl., s. 263). Respondentene i undersøkelsen kan altså oppleve svaralternativene og spørsmålene som begrensende, ved at de ikke finner et godt alternativ som passer dem, eller at de ønsker å utdype eller nyansere. Som et tiltak for å redusere denne feilkilden har jeg inkludert alternativet "annet" der respondentene kan formulere egne svar. Utfordringen med et slikt svar er at det, på tross av at det kan være svært likt et av de lukkede svaralternativene, ikke vil gi utslag på svarprosenten til det lignende lukkede svaralternativet. Svaralternativer bør derfor være mest mulig uttømmende (Johannessen, m.fl., 2016, s. 268). I spørreskjemaet kan respondentene kun oppgi ett svaralternativ på hvert spørsmål. Det forenkler analysen, men medfører at respondenter kan finne flere svaralternativer passende uten at de kan velge alle.

Utfordringene med "annet"-alternativet og muligheten for kun å velge ett alternativ er at det svekker undersøkelsens validitet, da respondentenes faktiske meninger risikerer ikke å bli tilstrekkelig belyst. Disse utfordringene er særlig aktuelle på spørsmålene om årsaker.

En annen aktuell feilkilde i forbindelse med utformingen av spørreskjemaer generelt er at respondentene kan tolke spørsmålsstillingene og svaralternativer forskjellig. Denne feilkilden har vært en utfordring i forbindelse med både selve utformingen av undersøkelsen og analysen, blant annet på grunn av manglende konkrete gruppeinndelinger for type etterforskningsavsnitt. En slik feilkilde er unngåelig, men jeg har forsøkt å redusere den ved å være tydelig i spørsmålsstillingen, og nevne eksempler på blant annet svaralternativene "spesialiserte etterforskningsavsnitt" og "etterretning". Jeg definerte også begreper i innledningen til undersøkelsen.

2.7.2 Feilkilder i forbindelse med distribuering og gjennomføringen av spørreskjema

Også i forbindelse med distribueringen av undersøkelsen kan det være flere feilkilder. En feilkilde er at distribuering av undersøkelsen via e-post til grupper (eks. B1 Stavern) medfører at jeg ikke har full oversikt over hvem som besvarer undersøkelsen. E-posten ble sendt til 2434 personer, til tross for at PHS opplyser at antallet bachelorstudenter kalenderåret 2016 er

2153 (Politihøgskolen, 2017). For å begrense denne feilkilden presiserte jeg i e-posten at det kun var politistudenter ved bachelorlinja som skulle besvare undersøkelsen.

En annen feilkilde i forbindelse med gjennomføringen av undersøkelsen er at ikke alle studentene fikk like god informasjon/påminnelse om at de hadde mottatt link til undersøkelsen. B2 har klart lavest svarprosent på 17%, noe som nettopp kan skyldes at de ikke har fått ytterligere informasjon om undersøkelsen enn e-posten som ble sendt til deres PHS-konto. Dessuten vet jeg av egen erfaring at B2-studenter sjekker PHS-kontoen sjeldnere enn B1- og B3-studenter.

Grunnet anonyme besvarelser er en annen feilkilde at det var mulig for én respondent å levere flere besvarelser. Det var praktisk unngåelig, men jeg anser det som lite sannsynlig at noen gjorde det.

Når det gjelder selve gjennomføringen av spørreskjemaet var det flere spørsmål som kun var rettet mot noen av respondentene. Spørsmålene var i de tilfellene formulert som ”*Dersom du svarte...*”. Ut fra resultatene ser jeg at flere av studentene har misforstått dette, til tross for at jeg poengterte dette innledningsvis i spørreskjemaet. At respondenter svarte på spørsmål som ikke var rettet mot dem gir oss et bredere utvalg, men svekker reliabiliteten og validiteten.

3.0 Fremstilling av resultatet og drøfting

I det følgende vil jeg besvare de fire forskningsspørsmålene i rekkefølgen de ble presentert innledningsvis, med bakgrunn i resultatene fra undersøkelsen. Jeg vil drøfte resultatene opp mot teori og tidligere forskning. Under hvert forskningsspørsmål har jeg sett på om variabler ved respondentene (kjønn, alder, trinn, praksissted) har hatt betydning. Av plassmessige hensyn har jeg ikke mulighet til å redegjøre for alle funn, men jeg vil trekke frem de mest interessante.

3.1 Hvor stor andel av dagens politistudenter ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt rett etter endt utdanning?

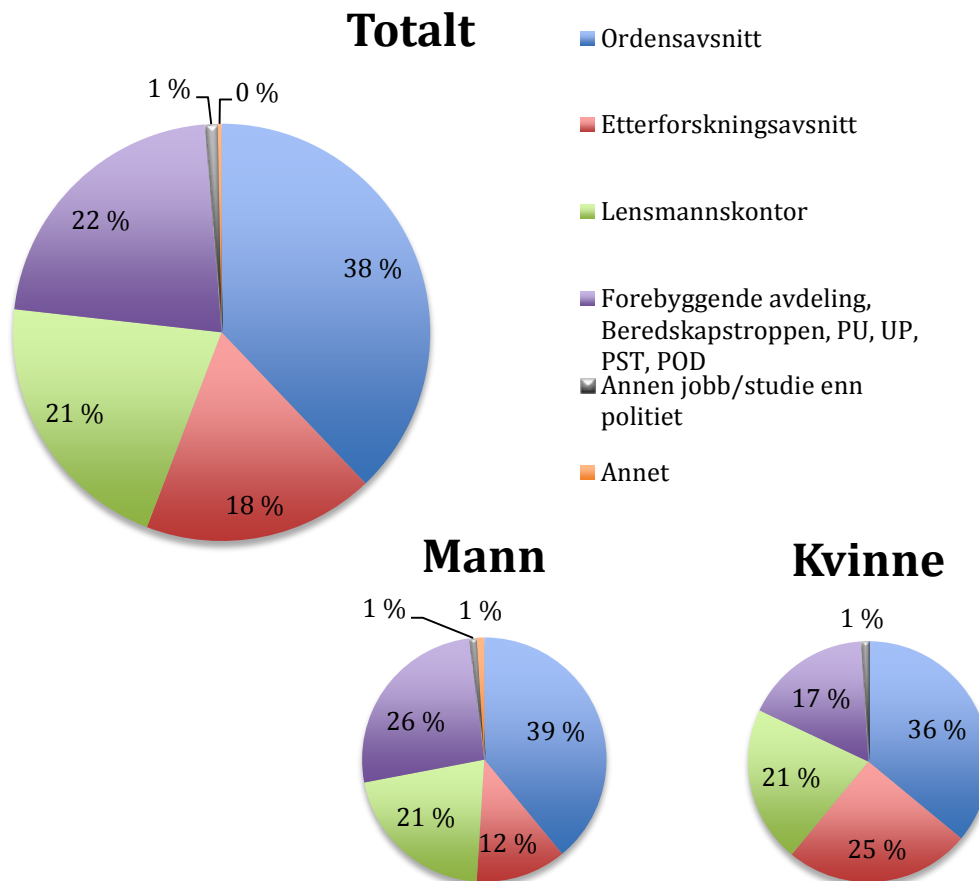
Jeg vil først besvare det første forskningsspørsmålet jeg stilte innledningsvis. Som resultatet viser har kjønn betydning, og vil derfor bli belyst.

Av de 617 respondentene i undersøkelsen ønsker 18,2 % (112 respondenter) å jobbe på et etterforskningsavsnitt *rett etter endt utdanning*, dersom de kunne valgt helt selv uten å ta hensyn til jobbmuligheter, kompetansekrav osv.

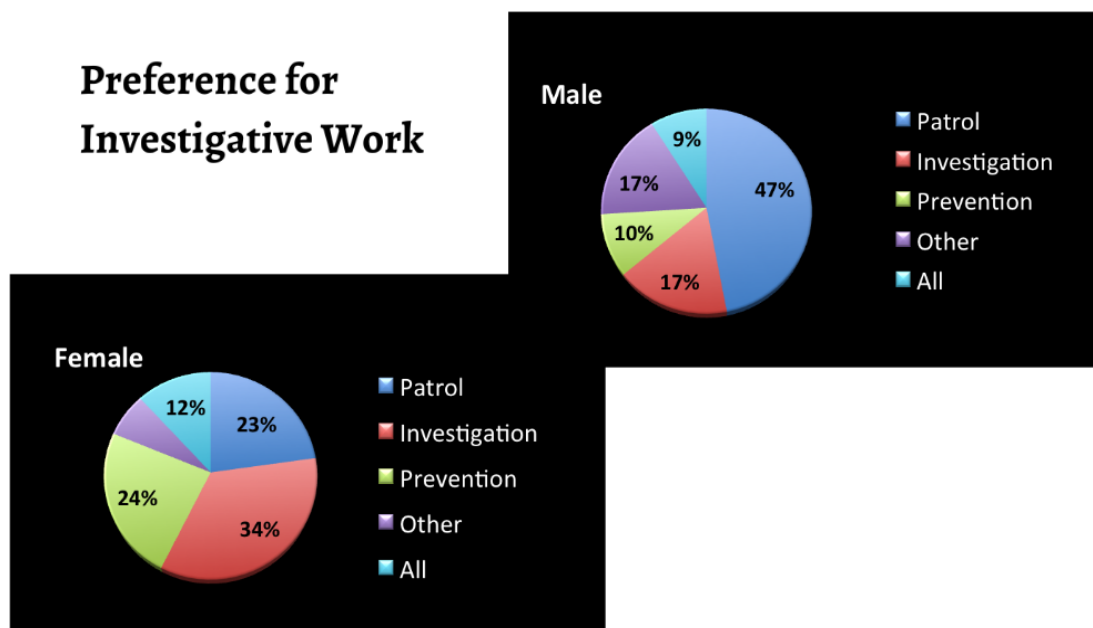
Flest respondenter ønsker å jobbe på et ordensavsnitt (37,6%), mens 21,2 % ønsker å jobbe på et lensmannskontor. 21,6% svarte alternativet "Forebyggende avdeling, Beredskapstroppen, PU (Politiets Utlendingsenhet), UP (Utrykningspolitiet), PST, POD". Da jeg utarbeidet spørreskjemaet inkluderte jeg dette alternativet som et "resten"-alternativ, da jeg forventet at få ville svare eks. forebyggende avdeling eller UP hver for seg. Ved å formulere alternativet slik tilsløres respondentenes faktiske ønsker, og det ville vært veldig ugunstig om oppgavens tema var *hva* dagens politistudenter ønsker å jobbe med. Men siden min oppgave har fokus på etterforskning har det liten betydning med tanke på problemstillingen. Kun to respondenter valgte alternativet "annet" og begge disse ønsket å jobbe som hundefører.

3.1.1 Kjønnforskjeller og andre kjennetegn ved studentene

Resultatene viser tydelige kjønnforskjeller på hvor respondentene ønsker å jobbe. 25 % av de kvinnelige respondentene ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt, mens kun 12% av de mannlige ønsker det samme. Dette samsvarer med Ask og Fahsings (2017) studier fra 2016. Studien baserte seg på svar fra 166 B1-studenter likt fordelt i Bodø og Oslo. Deres funn viste at 34% av de kvinnelige respondentene ønsket å jobbe innen etterforskning, mens av de mannlige var prosentandelen 17%. At prosentandelen som ønsker å jobbe innen etterforskning er høyere for både menn og kvinner i Ask og Fahsings undersøkelse kan skyldes at de ikke hadde alternativet "lensmannskontor" i sitt spørreskjema. Vi ser på deres tall at kvinner som ønsker å jobbe innen etterforskning, i likhet med min undersøkelse, utgjør en dobbelt så stor prosentandel som menn som ønsker å jobbe innen etterforskning.

Figur 1: Sektordiagram som viser hva respondentene svarte på spørsmålet: "Hvor ønsker du helst å jobbe rett etter endt utdanning?" (Respondenter = totalt 617, mann 328, kvinne 289)

Figur 2 (Fahsing & Ask, 2017)

Regresjonsanalyse av resultatene i undersøkelsen (se under) viser at det å være kvinne øker sannsynligheten for at vedkommende har lyst til å jobbe på et etterforskningsavsnitt rett etter endt utdanning med 14%. En regresjonsanalyse er en statistisk analysemetode som har til mål å beskrive sammenhengen mellom én eller flere uavhengige variabler og en avhengig variabel (Braut & Dahlum, 2017).

At kvinnelige politistudenter foretrekker etterforskning fremfor sine mannlige medstudenter støttes av en spørreundersøkelse gjennomført av PHS som en del av forskningsprosjektet *Recruitment, Education and Careers in the Police: A European Longitudinal Study* (RECPOL) (Fekjær, 2012). Undersøkelsen avkrefte til dels tidligere studier som pekte på følgende tre årsaker til at menn og kvinner ønsker å gå ulike retninger innen politiet: forskjeller i preferanser for balansen mellom arbeid og fritid, ulike oppfatninger om hva som er ”egentlig politiarbeid”³ eller kjønnsforskjeller i egnethet (Fekjær, 2012, s. 234). Som nye og alternative årsaker som bør undersøkes nærmere trekker Fekjær (2012, s. 235) fram: kjønns spesifikk sosialisering, kvinners påvirkning av gamle forestillinger om politiarbeid og at kvinner i mindre grad enn menn er interessert i de mer risikofylte og spenningsfylte delene av politiarbeidet. Sistnevnte årsak vil bli belyst senere i oppgaven.

Andre kjennetegn (variabler) ved respondentene er at det å være over 30 år eller gå i B1 øker sannsynligheten for å ha lyst til jobbe på et etterforskningsavsnitt med henholdsvis 15% og 10,4%.

³ ”Egentlig politiarbeid” blir drøftet nærmere i kapittel 3.4b.1

Kjennetegn på de som vil jobbe på et etterforskningsavsnitt

	Jobbe på et etterforskningsavsnitt
Kvinne	0.140*** (0.0305)
Over 30	0.150** (0.0651)
Praksis på politistasjon	0.0335 (0.0398)
Går i B1	0.104*** (0.0393)
Konstantledd	0.0508 (0.0363)
R^2	0.050
Observations	617

Standard errors in parentheses

* $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

*Regresjon som viser forklaringsvariabler som kjennetegner respondentene som vil jobbe på et etterforskningsavsnitt rett etter endt utdanning (antall *-er antyder hvor signifikant (ikke tilfeldig) regresjonen er, to eller flere anses som signifikant).*

3.2 Hva slags type etterforskningsavsnitt ønsker disse å jobbe på?

Jeg vil nå presentere resultatet på det andre forskningsspørsmålet, med særlig fokus på kjønnsforskjeller. Videre vil betydningen av erfaring fra praksisåret kort bli belyst.

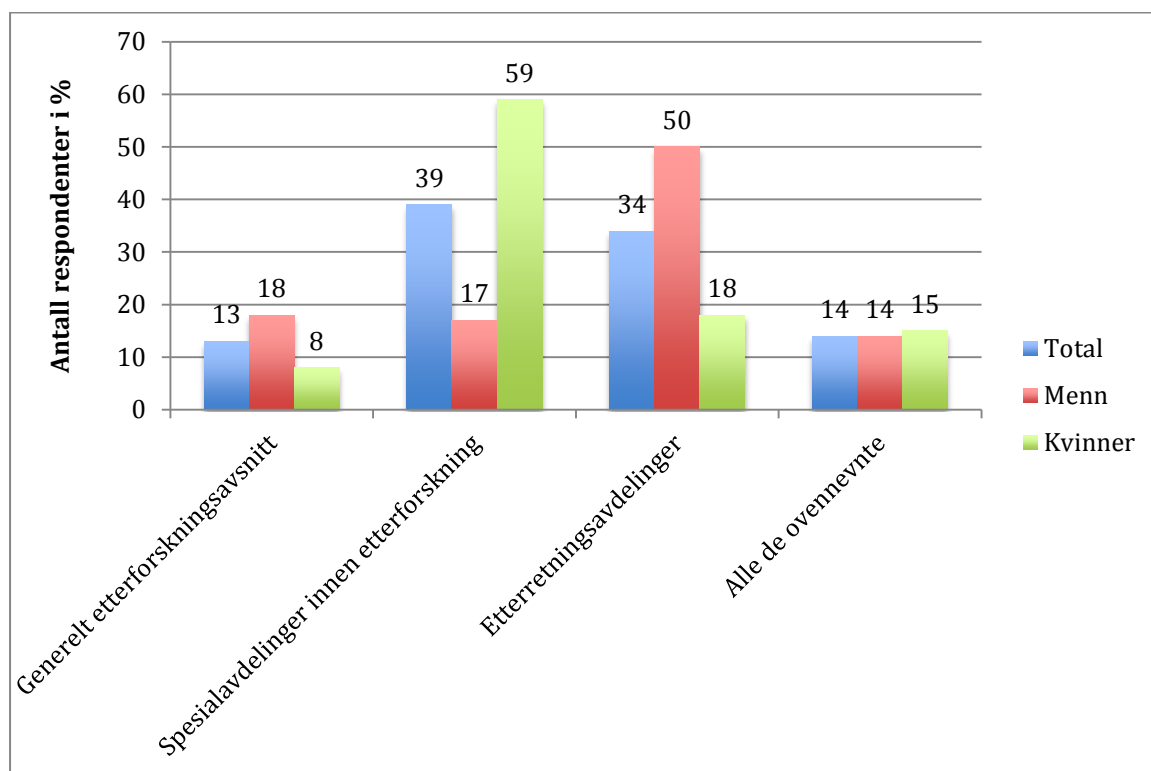
Kun 12,9 % av respondentene ønsker å jobbe på et generelt etterforskningsavsnitt. Generelt etterforskningsavsnitt defineres i undersøkelsen som ”politistasjoners ”eget” etterforskningsavsnitt”. 38,8% ønsker å jobbe på en spesialavdeling innen etterforskning, eksemplifisert med ”Seksjon for vold- og seksualforbrytelser, Seksjon for organisert kriminalitet (Orgkrim), ØKOKRIM, Kripas, Krimvakta, egne åstedsgrupper”. Nesten tilsvarende prosentandel, 33,8%, ønsker å jobbe på en etterretningsavdeling, eksemplifisert med ” Spesielle operasjoner (SO), andre etterretningsavdelinger i Orgkrim, PST, Kripas, Felleskriminalenhet”. Det bør presiseres at begrepene ”generelt etterforskningsavsnitt”, ”spesialavdeling innen etterforskning” og ”etterretningsavdeling” er mine egne

gruppeinndelinger, og de gir store rom for tolkning fra respondentens side. Se kapittel 2.7.1 der denne feilkilden er omtalt.

14,4% av respondentene ønsker å jobbe inne alle de ovennevnte.

3.2.1 Kjønnforskjeller

Når det gjelder hva slags etterforskningsavsnitt respondentene ønsker å jobbe ved, ser vi store kjønnforskjeller, illustrert i "Figur 3".

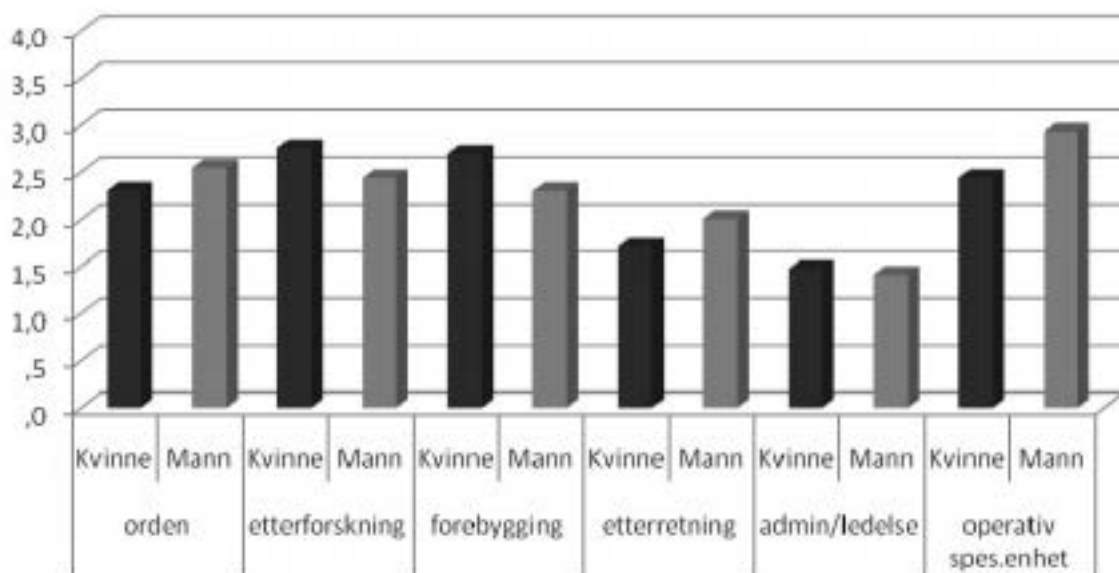
Figur 3: Stolpediagram som viser kjønnforskjellene. Respondentene ble spurt: "Dersom du valgte etterforskningsavsnitt, spesifiser hvor du helst vil jobbe" (antall respondenter=201 (98 menn/103 kvinner))

Jeg har valgt, etter råd fra medstudenter, å inkludere etterretningsavsnitt/avdelinger i begrepet etterforskningsavsnitt. Det er likevel vanlig å skille mellom etterforskning og etterretning. Tidligere nevnte undersøkelse, som var del av forskningsprosjektet RECPOL, opererte med dette skillet, og fant at mannlige politistudenter i større grad enn kvinner foretrekker orden, etterretning og operative spesialenheter, mens kvinnelige studenter foretrekker etterforskning og forebygging (Fekjær, 2012) (se figur 4). Denne undersøkelsens funn støtter dermed mine funn.

Sedelighetssaker etterforskes ofte ved spesialavdelinger. En årsak til at flest kvinner svarte ”spesialavdelinger innen etterforskning” kan være at kvinner anses som bedre egnet til å jobbe med slike saker (Fekjær, 2012, s. 219) og dermed har større interesse for en slik jobb.

Etterretning blir oppfattet som operativt arbeid av flere av mine medstudenter, og i følge tidligere studier appellerer det operative mer til politimenn enn politikvinner (Finstad, 2000). Det kan være en årsak til at menn foretrekker etterretning. Om mannlige politistudenter legger mer vekt på det operative er det likevel forskjellige meninger om (se kapittel 3.4b.1.1).

Figur 1. Hvor sannsynlig er det at du om 10 år arbeider med ...

Figur 4: Stolpediagram fra RECPOL-undersøkelsen. Skala 0-4, der 4 er veldig sannsynlig. Antall respondenter=635 (Fekjær, 2012)

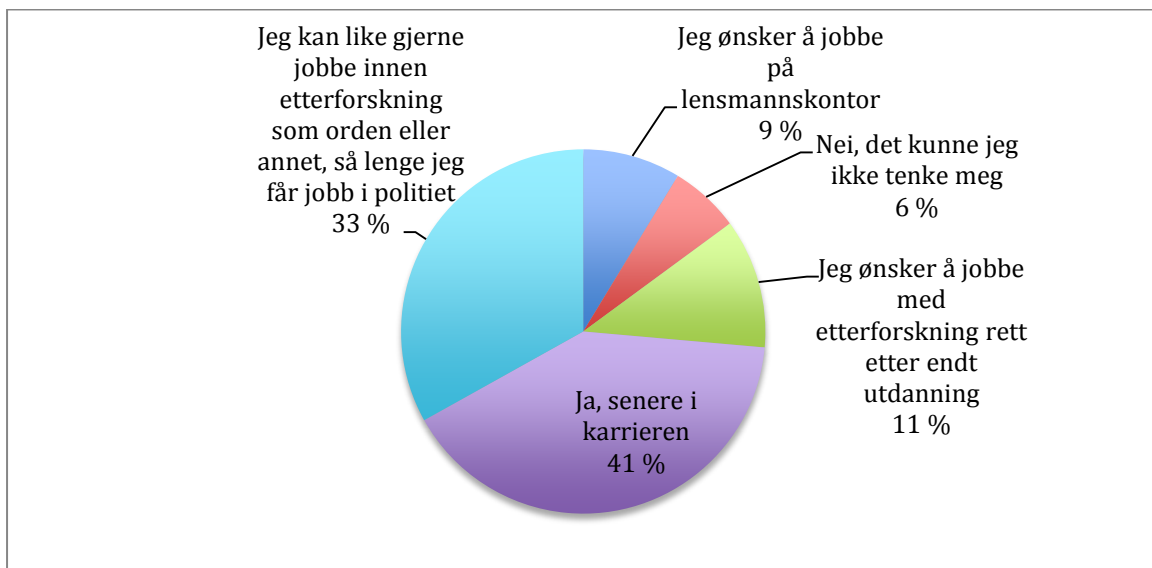
3.2.2 Betydningen av erfaring fra praksisåret

Det var ingen store forskjeller på hva respondentene svarte ut fra hvilket trinn de går på eller alder. Det som derimot ser ut til å være av betydning er om respondenten har (hatt) praksis på lensmannskontor eller politistasjon. Respondenter som har (hatt) praksis på lensmannskontor ønsker å jobbe med generell etterforskning (26%) i over dobbelt så stor grad som sine medstudenter som har (hatt) praksis på politistasjon (11%). En årsak til dette kan være at studentene med erfaring fra lensmannskontor har et mer positivt inntrykk av etterforskning av

”hverdagskriminalitet”, eller at de tilsvarende har lite erfaring med spesialisert etterforskning, som hovedsakelig finnes i de større byene.

3.3 Hvor stor andel av dagens politistudenter ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt i løpet av karrieren?

Ut fra ”Figur 4” kan vi se at de fleste respondentene kan tenke seg å jobbe innen etterforskning i løpet av karrieren.

Figur 5: Sektordiagram som viser resultatet på spørsmålet: ”Ønsker du å jobbe på et etterforskningsavsnitt i løpet av karrieren din i politiet?” (antall respondenter=610)

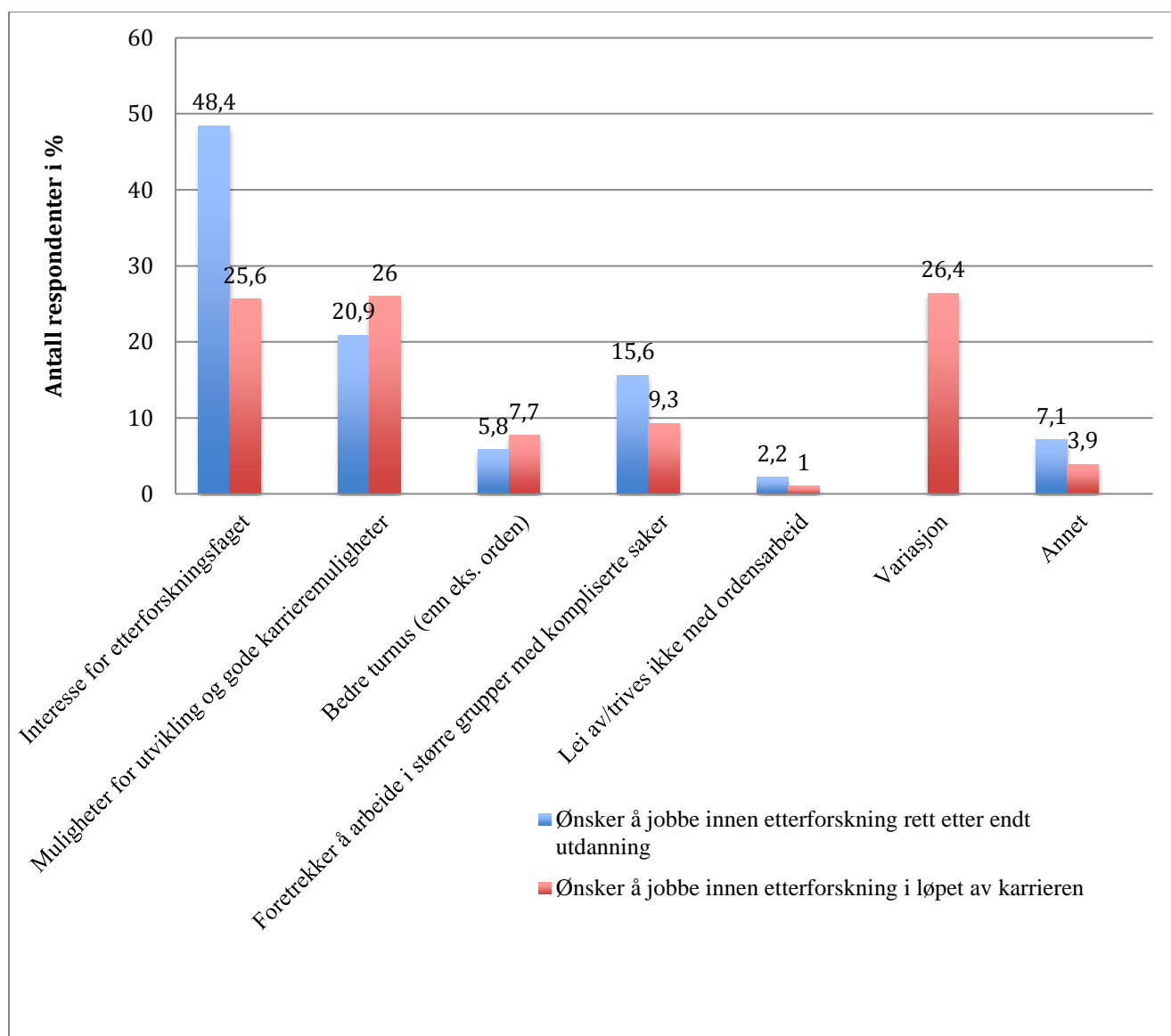
En naturlig forståelse av disse resultatene, som samsvarer med mitt personlige inntrykk av mine medstudenters tanker, er at de fleste politistudenter ønsker å starte karrieren med ordensarbeid og heller ”bytte” til etterforskning når de har jobbet en stund. På spørsmålet om hvorfor respondentene ikke ønsker å jobbe innen etterforskning, hadde flere formulert lignende svar: de ønsker å jobbe operativt ”først”. Dette bildet tegnes også av Liv Finstad som skriver at ordensavdelingen er preget av *unge* menn (Finstad, 2000, s. 102-104). ”Ordensavdelingen er et sted der de alle fleste starter og forblir noen år. Selv om meningsfull forventning kan holdes ved like i mange år, er det ikke uvanlig at man etter hvert risikerer å gå lei” (s. 104).

Det var ingen særlig betydelige forskjeller vedrørende kjønn, alder, trinn eller praksis plass. Det kan tyde på at respondenter som svarte at de ønsker å jobbe på et annet avsnitt enn etterforskningsavsnitt rett etter endt utdanning, likevel ønsker å jobbe på et slikt avsnitt i løpet av karrieren. En av informantene i Winnæss og Hellands undersøkelse beskriver

nettopp dette på en beskrivende måte: ”Jeg vil gjerne drive med noe som er gøy, spennende. Ikke etterforskning. *I alle fall ikke ennå* (egen kursiv). Jeg vil ikke sitte på et kontor.” (Winnæss & Helland, 2014, s. 108).

3.4 a) Hvilke årsaker legger politistudentene vekt på i sitt ønske om å jobbe på et etterforskningsavsnitt?

Før vi ser på årsaker til at politistudenter *ikke* ønsker å jobbe innen etterforskning kan det være interessant å se på årsaker til at noen vil jobbe innen etterforskning enten rett etter endt utdanning eller i løpet av karrieren. Kjønnsforskjellene er ikke store, men vil bli belyst.

Figur 6: Stolpediagram som viser resultatet på spørsmålene: (1) ”Dersom du ønsker å jobbe innen etterforskning rett etter endt utdanning, hvorfor?” og (2) ”Dersom du ønsker å jobbe innen etterforskning i løpet av karrieren, hvorfor?” (antall respondenter= (1) 225, (2) 507)

3.4.1 Interesse for etterforskningsfaget, og muligheter for utvikling og gode karrieremuligheter

For respondentene som ønsker å jobbe innen etterforskning rett etter endt utdanning er den sterkeste representerte årsaken ”interesse for etterforskningsfaget”. Det er lite overraskende at de som har sterkeste ønske om å jobbe med etterforskning nettopp gjør det fordi de liker å jobbe med det/har interesse for faget. Med etterforskningsfaget her menes ikke faget ”Etterforskning” på PHS, men mer generelt arbeidsområdet etterforskning. Noen respondenter kan ha mistolket dette, men jeg legger til grunn at de fleste deler min forståelse for begrepet. Dette motivet står også sentralt for respondentene som ønsker å jobbe innen etterforskning i løpet av karrieren .

”Muligheter for utvikling og gode karrieremuligheter” er også, i følge undersøkelsen, et sentralt motiv for å jobbe innen etterforskning, både for respondentene som ønsker å jobbe innen etterforskning rett etter endt utdanning og i løpet av karrieren. Dette motivet poengteres også i Winnæss og Helland (2014) sin studie. I følge deres studie mener mange politistudenter at det går an å gjøre gode karrierer i politiet, men at de med gode karrieremuligheter først og fremst refererer til mer spennende arbeidsoppgaver snarere enn lederkarriere i etaten.

3.4.2 Variasjon

I tillegg til nevnte motiver, er variasjon et sterkt motiv for respondentene som ønsker å jobbe innen etterforskning i løpet av karrieren. Winnæss og Helland (2014) peker også på variasjon som et svært sentralt motiv for politistudenter til å bli politi, men slik jeg tolker deres artikkel dreier deres betydning av ”variasjon” seg først og fremst om variasjonen i oppdrag for hovedsakelig ordenspatruljer. Med variasjon i min undersøkelse, tenker jeg først og fremst på at man etter å ha jobbet noen år innen et område (eksempelvis orden), ønsker å prøve ut et annet område for forandringens skyld. Det kan imidlertid se ut som ønske om variasjon skyldes noe annet enn at respondentene tror de vil bli lei av ordensarbeid, som Finstad (2000, s.103) beskrev. Dette svaralternativet var ikke inkludert på spørsmålet rettet mot respondenter som ønsker å jobbe innen etterforskning rett etter endt utdanning, da variasjon i min betydning ikke er aktuelt for dem.

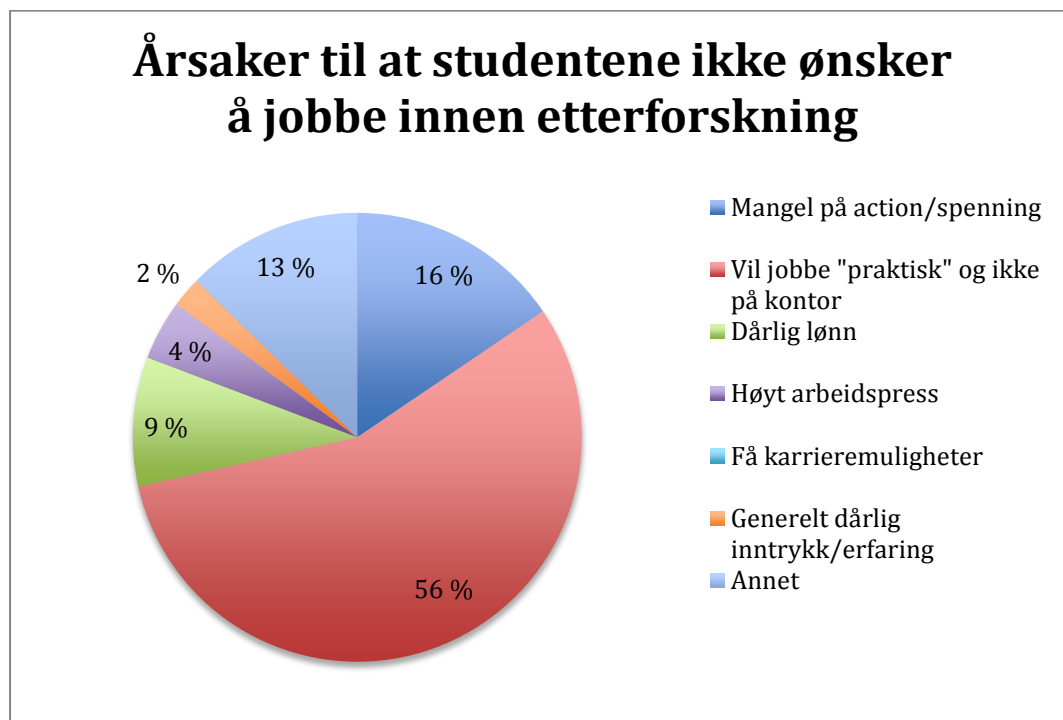
3.4.3 Kjønnforskjeller

Kvinnelige respondenter ønsker i større grad enn mannlige å jobbe innen etterforskning i løpet av karrieren på bakgrunn av interesse for faget (31% av kvinnene, 21% av mennene). For mennene er variasjon sterkeste motiv (30%), og de anser bedre turnus som viktigere enn kvinnene (11% av mennene, 4% av kvinnene).

3.4 b) Hvilke årsaker legger politistudentene vekt på i sitt ønske om *ikke* å jobbe på et etterforskningsavsnitt?

Som vi har sett ønsker fire av fem respondenter å jobbe på et annet avsnitt/avdeling enn på et etterforskningsavsnitt rett etter endt utdanning. Noen få ønsker ikke å jobbe innen etterforskning i løpet av karrieren.

Respondentene har et tydelig svar på spørsmålet om hvorfor de ikke ønsker å jobbe innen etterforskning: de vil jobbe "praktisk" og ikke på kontor (56%). I det følgende vil jeg belyse dette motivet i lys av tidligere forskning og se på betydningen av kjønn. Videre vil jeg kort redegjøre for andre årsaker, blant annet lønn.

Figur 7: Sektordiagram som viser resultatet på spørsmålet: "Dersom du ikke ønsker å jobbe innen etterforskning enten rett etter endt utdanning eller i løpet av karrieren, hvorfor ikke?" (antall respondenter=322)

3.4b.1 "Praktisk" og ikke på kontor

Dette motivet fant også Winnæss og Helland som et svært typisk kjennetegn ved politistudentene i tidligere forskning gjennom sine studier (2014). "De har videre en sterk tilbøyelighet til å ønske seg et "aktivt, praktisk, variert og spennende yrke". Fokus og interesse ligger på det praktiske og hendelsesstyrte politiarbeidet." (Winnæss & Helland, 2014, s. 97). Forskerne henviser videre til svenske undersøkelser som rapporterer om tilsvarende funn: "Studentene har søkt seg til en framtidig jobb, som de oppfatter som praktisk, konkret, utøvd på gata i nær omgang med mennesker, heller enn bak et skrivebord på et kontor" (Lauritz m.fl., 2013, s. 5, sitert i Winnæss & Helland, 2014, s. 108). Winnæss og Hellands (2014) egne funn støttet i stor grad tidligere forskning, og de kalte slike motiver med en fellesbetegnelse for "opplevelsesaspektet". Opplevelsesaspektet dreier seg ikke bare om ytre motiver, men også om studentenes oppfatning om hvem de er.

Svaralternativet "Mangel på action/spenning" er det nest mest valgte alternativet (16%), og er en "sterkere" form av nevnte opplevelsesaspektet, og kan sees i sammenheng med alternativet "Vil jobbe "praktisk" og ikke på kontor".

Opplevelsesaspektet har tydelige paralleller til et sentralt kjennetegn ved politikulturen (Johannessen, 2013; Finstad, 2000), nemlig fokuset på "det egentlige politiarbeidet" (Finstad, 2000, s. 95-107). "Egentlig politiarbeid" er et begrep Liv Finstad introduserer i sin bok, *Politiblikket* (2000), og hun benytter begrepet om det politifolk ser på som yrkets indre kjerne. Aktiviteter som *blåtur*⁴, *biljakt*⁵ og å *ta en fange*⁶ trekkes særlig frem som eksempler på "egentlig politiarbeid". Å ta en fange, kjøre biljakt og blåturer *er* spennende og praktisk. Egentlig politiarbeid er dessuten gjerne hendelsesstyrte oppdrag, forutsatt at de inneholder spenning/action. At politifolk foretrekker hendelsesstyrte oppdrag bekrefter både Finstad (2000) og Winnæss og Helland (2014).

Etterforskning på et etterforskningsavsnitt er derimot sjeldent direkte hendelsesstyrt, og inneholder lite blåturer, biljakter og action. Slik etterforskning fører ikke sjeldent til pågripelse ("ta en fange"), men etter min egen erfaring fra praksisåret er ikke det å pågripe

⁴ Blåtur = kjøre utrykning, jf. instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy punkt 2.

⁵ Biljakt = forfølgelse av kjøretøy, jf. instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy punkt 3.

⁶ Ta en fange = hovedsakelig pågripe jf. strpl. §171 *eller* anholde jf. politiloven §7 *eller* innbringe jf. politiloven §8 og 9

noen på bakgrunn av en pågripelsesbeslutning fra jurist like tilfredsstillende for politifolk som det å ta en ”løpefange”⁷ ute på gata, gjerne nattetid, direkte etter at en hendelse har skjedd. Dessuten blir pågripelser besluttet av jurist ofte gjort av ordenspatruljer.

Opplevelsesaspektet er altså mindre gjeldende ved et etterforskningsavsnitt enn særlig ordensavsnitt, noe som er en årsak til politistudentenes labre ønske om å jobbe som etterforsker.

3.4b.1.1 Kjønnforskjeller

Finstad (2000, s. 102) mener at forestillingen om at egentlig politiarbeid er å fange tyver, står sterkere blant yngre enn eldre og sterkere blant politimenn enn politikvinner. Noen år etter Politiblikket kom ut poengterer hun dette ytterligere: ”særlig blant yngre tjenestemenn i ordenstjenesten består en meningsfylt arbeidsdag av en blåtur, en biljakt og at patruljen tar en fange. Kvinnenes svar er mer nyansert.” (Finstad, En av gutta? Om kjønn i politiet, 2005, s. 198). I min undersøkelse fant jeg ingen store forskjeller i alder på spørsmål om årsaker til at respondene ikke ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt. Når det gjelder kjønn, støtter undersøkelsen min Finstads utsagn i en viss grad. 18% av de mannlige respondentene svarte ”mangel på action/spenning” som årsak til at de ikke ønsker å jobbe innen etterforskning, mens 11% av de kvinnelige svarte samme alternativ.

På den annen side, en større prosentandel av kvinnene enn mennene valgte alternativet ”vil jobbe ”praktisk” og ikke på kontor” (64% av kvinnene mot 51% av mennene). Hva respondentene legger i dette alternativet er opp til hver enkelts tolkning, men jeg anser også dette alternativet til å dekke mye av det Finstad beskriver som ”egentlig politiarbeid”. ”Egentlig politiarbeid” er for øvrig utfordrende å bruke i empiri, fordi det vanskelig lar seg operasjonalisere (Fekjær, 2012, s. 232). Winnæss og Helland (2014) fant i sine studier ”å hjelpe andre” som et annet sentralt motiv for politistudenters valg av yrke. ”Å hjelpe andre” gir andre assosiasjoner enn biljakter og å ta fanger, men kan være vel så ”praktisk” i sin utøvende form. Med denne tolkningen til grunn viser undersøkelsen altså ingen tydelige kjønnforskjeller. Som vi tidligere så var det heller ingen tydelige kjønnforskjeller blant respondentene angående ønsket om å jobbe på et ordensavsnitt (se ”Figur 1”). Også Winnæss og Helland (2014, s. 97) fant små kjønnforskjeller.

⁷ Løpefange = person som forsøker å flykte i forbindelse med anholdelse eller pågripelse

3.4b.2 Lønn og andre årsaker

En årsak jeg på forhånd hadde trodd skulle være viktigere for studentene er lønn. I Politiforums utgave nr. 12 2014, "Etterforskningens onde sirkel", blir politioverbetjent Oddmund Nilsen fra Harstad intervjuet. Han sier: "...etterforskningsfaget har vært nedprioritert. Statusen er ganske lav. Folk ønsker å jobbe operativt, og ganske mye av det handler om lønn. Politifolk tjener betydelig mer på operasjonssentralen eller på orden. Vi klarer ikke matche dette på etterforskning." (Inderhaug & Trædal, 2014, s. 16). Nilsen mener lønnsforskjellen er på mellom 60.000 og 100.000 kroner (2014). Beløpet og problematikken bekreftes av Egil Vestvik, leder for politi og kriminalvakt ved Stavanger politistasjon (s. 17). I artikkelen blir også høyt arbeidspress trukket fram som en viktig årsak til etterforskningens lave status innad i etaten. Både lønn og høyt arbeidspress blir nevnt som årsaker til vanskeligheter med å rekruttere etterforskere i PODs rapport om etterforskningen i politiet (Politidirektoratet, 2013).

Begge disse årsakene var svaralternativer i min undersøkelse, men få av respondentene valgte disse alternativene (henholdsvis 9% og 4%). Mine resultater støttes av Winnæss og Hellands (2014) studie som viste at lønn ikke er viktig for politistudenter, og at de generelt har pessimistiske oppfatninger om fremtidig lønnsvilkår i politiet. At det ikke er samsvar mellom politioverbetjentene Nilsens og Vestviks oppfatning, og mine og Winnæss og Helland sine studier, kan skyldes at det er forskjeller på politistudenter og politibetjenter på dette området. Dette poenget kan støttes av min undersøkelse, som viser at respondentene er mer opptatt av lønn jo eldre de er (regresjon: over 30 år = 0,214***, altså øker sannsynligheten for at respondenten er opptatt av lønn med 21,4% dersom vedkommende er over 30 år).

Ingen av respondentene svarte alternativet "få karrieremuligheter". Det kan tyde på at respondentene synes det er gode karrieremuligheter innen etterforskning, noe som støttes av respondentenes svar på hvorfor de ønsker å jobbe innen etterforskning. 13% av respondentene svarte alternativet "annet". Flere av disse har formulert eget svar, og det som går igjen er at respondentene ønsker å få "bred/praktisk erfaring først" (altså før de vil jobbe innen etterforskning). Det støtter funnet om at de fleste respondentene vil jobbe innen etterforskning senere i karrieren.

4.0 Avslutning

Oppgaven har hatt som formål å besvare problemstillingen: ”Hvordan stiller dagens politistudenter seg til det å jobbe på et etterforskningsavsnitt?”. Disse spørsmålene har jeg forsøkt å besvare, med bakgrunn i en spørreundersøkelse jeg selv har utformet og 617 av dagens politistudenter har besvart. Jeg har drøftet funnene i undersøkelsen opp mot relevant teori og forskning.

Hovedfunnene i undersøkelsen er at ca. en av fem politistudenter ønsker å jobbe på et etterforskningsavsnitt rett etter endt utdanning. Det å være kvinne, gå i B1 og/eller være over 30 år øker sannsynligheten for å ville jobbe på etterforskningsavsnitt. Når det gjelder type etterforskningsavsnitt, ønsker hovedsakelig de mannlige politistudentene å jobbe på etterretningsavsnitt, mens deres kvinnelige medstudenter ønsker å jobbe på spesialiserte etterforskningsavsnitt. Relativt få vil jobbe på generelle etterforskningsavsnitt. Likevel ønsker de fleste politistudentene å jobbe på et etterforskningsavsnitt i løpet av karrieren.

Hva gjelder årsaker til at studentene ønsker å jobbe innen etterforskning er det viktigste motivet for de fleste som ønsker dette rett etter endt utdanning, ”interesse for etterforskningsfaget”. For de som vil jobbe innen etterforskning i løpet av karrieren er i tillegg ”mulighet for utvikling og gode karrieremuligheter” og ”variasjon” like viktig. Studentenes ønske om å ville ”jobbe ”praktisk” og ikke på kontor”, er den klart sterkeste årsaken til at de fleste av studentene ikke ønsker å jobbe innen etterforskning. ”Mangel på action/spenning” er også viktig. Lønn var en mindre viktig faktor for studentene enn antatt. Angående årsaker til at studentene ikke ønsker å jobbe innen etterforskning var det små kjønnsforskjeller.

Om etterforskningens lave status i etaten i dag gjenspeiler seg blant dagens politistudenter skal jeg ikke konkludere med her. Etterforskningsfeltet er i stadig utvikling og jeg gleder meg til å se hvordan dagens politistudenter vil påvirke dette viktige arbeidet i fremtiden.

Litteraturliste

- Braut, G. S., & Dahlum, S. (2017, Januar 18). *Regresjonsanalyse*. Hentet April 13, 2017 fra Store Norske Leksikon: <https://snl.no/regresjonsanalyse>
- Dalland, O. (2012). *Metode- og oppgaveskriving for studenter* (5. utg.). Gyldendal Norsk Forlag.
- De Caprona, Y. (2013). *Norsk etymologisk ordbok*. Kagge Forlag.
- Fahsing, I., & Ask, K. (2017). In Search of Indicators of Detective Aptitude: Police Recruits' Logical Reasoning and Ability to Generate Investigative Hypotheses. *Journal of Police and Criminal Psychology* .
- Fekjær, S. B. (2013). *Hvordan bli en lykkelig masterstudent* (1. utgave. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Fekjær, S. B. (2012). Samme utdanning – ulik jobb?: Spesialiseringspreferanser hos kvinnelige og mannlige politistudenter. *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap* .
- Finstad, L. (2005). En av gutta? Om kjønn i politiet. I M. Egge, & J. Strype, *Politirollen gjennom 100 år: Tradisjon og endring*. PHS Forskning.
- Finstad, L. (2000). *Politiblikket*. Pax Forlag.
- Google. (2017). *Google*. Hentet Februar 14, 2017 fra Google Skjemaer - Brukerstøtte: <https://support.google.com/docs/answer/6281888>
- Google. (2017, Januar 26). *Google Skjemaer: mitt skjema*. Hentet Februar 24, 2017 fra Google Skjemaer: <https://docs.google.com/forms/>
- Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet - En innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (5. utgave). Cappelen Akademisk Forlag.
- Haraldsen, G. (1999). *Spørreskjemametodikk: Etter kokebokmetoden* (1. utgave). Ad Notam Gyldendal.
- Hoel, L., & Christensen, E. (2016). Hvorfor velger politistudentene å bli politi?: Om verdier, idealer og et trygt samfunn. *Nordisk politiforskning* .
- Inderhaug, E., & Trædal, T. J. (2014). Etterforskning i krise. (O. M. Mortvedt, Red.) *Politiforum* (12).
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utgave. utg.). Abstrakt forlag.
- Johannessen, S. O. (2013). *Politikultur: Identitet, makt og forandring i politiet*. Akademika Forlag.
- Lov om rettergangsmåten i straffesaker*. (1981).

- NSD. (u.d.). *Må prosjektet meldes?* Hentet Februar 22, 2017 fra NSD: Personvernombudet for forskning: <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/meldeskjema>
- Nyeng, F. (2012). *Nøkkebegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori* (1. utg.). Fagbokforlaget.
- Olsvik, E. H. (2013). *Vitenskapsteori for politiet. Tenkemåter i kunnskapsstyrt politiarbeid* (1. utgave). Gyldendal Norsk Forlag.
- Politidirektoratet. (2013). *Etterforskning i politiet*. Politidirektoratet. Politidirektoratet.
- Politihøgskolen. (2017, Februar 8). *PHS: Fakta og tall - Nøkkeltall 2016*. Hentet Mars 16, 2017 fra Webområde for PHS: <http://www.phs.no/om-phs/fakta-og-tal/nokkeltall-2016/>
- Politihøgskolen. (2017, Mars 7). *PHS: Fakta og tall - Opptaksstatistikk*. Hentet Mars 15, 2017 fra Webområde for PHS: <http://www.phs.no/om-phs/fakta-og-tal/opptaksstatistikk/>
- Politihøgskolen. (2017, April 9). *Politihøgskolen Studier*. Hentet April 11, 2017 fra Etterretning og etterretningsledelse - Modul 2: <http://www.phs.no/studietilbud/etter--og-videreutdanning/utdanninger/etterforskning-og-kriminalteknikk/videreutdanning-etterretning-og-etterretningsledelse/>
- Stortinget. (2004-2005). *Stortinget*. Hentet April 9, 2017 fra Innst. O. nr. 77 (2004-2005): <https://www.stortinget.no/nn/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Odelstinget/2004-2005/inno-200405-077/1/#a2>
- Thue, M.-B., & Strandvik, E. N. (2016). Virker kriminalisering av cannabis forebyggende?: En empirisk oppgave.
- Winnæss, P., & Helland, H. (2014). Politistudentene: Hvem er de og hvorfor vil de bli politi? *Nordisk politiforskning* (2), ss. 93-123.

Selvvalgt pensum

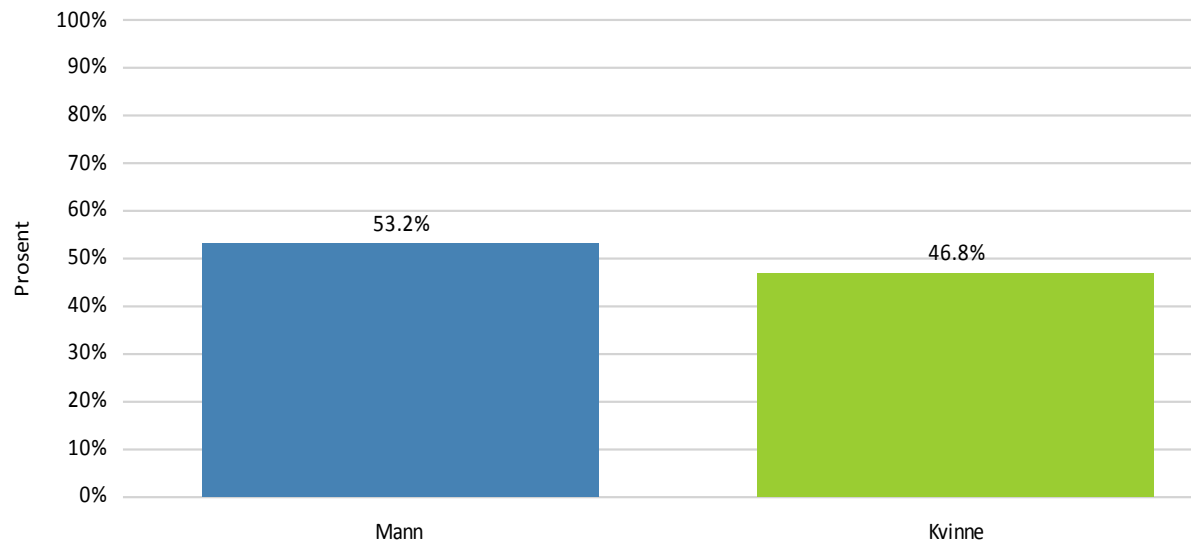
Totalt: 357 sider

- Fahsing, I., & Ask, K. (2017). In Search of Indicators of Detective Aptitude: Police Recruits' Logical Reasoning and Ability to Generate Investigative Hypotheses. *Journal of Police and Criminal Psychology* (11 s.)
- Fekjær, S. B. (2012). Samme utdanning – ulik jobb?: Spesialiseringspreferanser hos kvinnelige og mannlige politistudenter. *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap* (20 s.)

- Finstad, L. (2005). En av gutta? Om kjønn i politiet. I M. Egge, & J. Strype, *Politirollen gjennom 100 år: Tradisjon og endring*. PHS Forskning. (9 s.)
- Finstad, L. (2000). *Politiblikket*. Pax Forlag. (72 s.)
- Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet - En innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (5. utgave). Cappelen Akademisk Forlag. (20 s.)
- Haraldsen, G. (1999). *Spørreskjemametodikk: Etter kokebokmetoden* (1. utgave). Ad Notam Gyldendal (27 s.)
- Hoel, L., & Christensen, E. (2016). Hvorfor velger politistudentene å bli politi?: Om verdier, idealer og et trygt samfunn. *Nordisk politiforskning* (20 s.)
- Inderhaug, E., & Trædal, T. J. (2014). Etterforskning i krise. (O. M. Mortvedt, Red.) *Politiform* (12). (10 s.)
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utgave). Abstrakt forlag. (62 s.)
- Johannessen, S. O. (2013). *Politikultur: Identitet, makt og forandring i politiet*. Akademika Forlag. (20 s.)
- Politidirektoratet. (2013). *Etterforskning i politiet*. Politidirektoratet. Politidirektoratet. (56 s.)
- Winnæss, P., & Helland, H. (2014). Politistudentene: Hvem er de og hvorfor vil de bli politi? *Nordisk politiforskning* (2), s. 93-123. (30 s.)

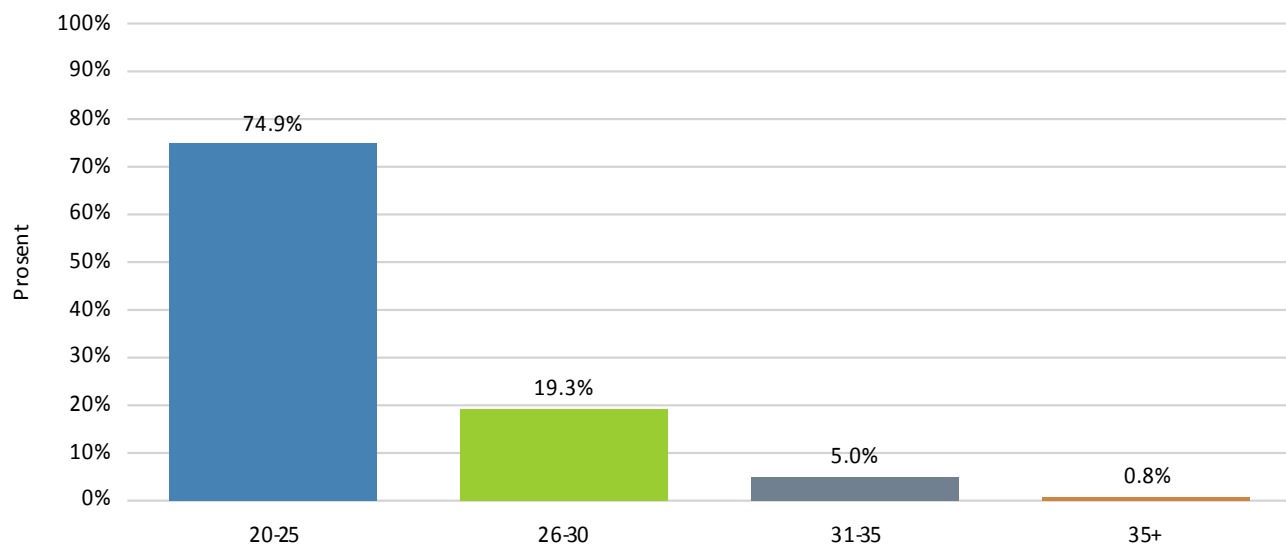
Vedlegg - Rapport av spørreundersøkelse med grafer

1. Kjønn?

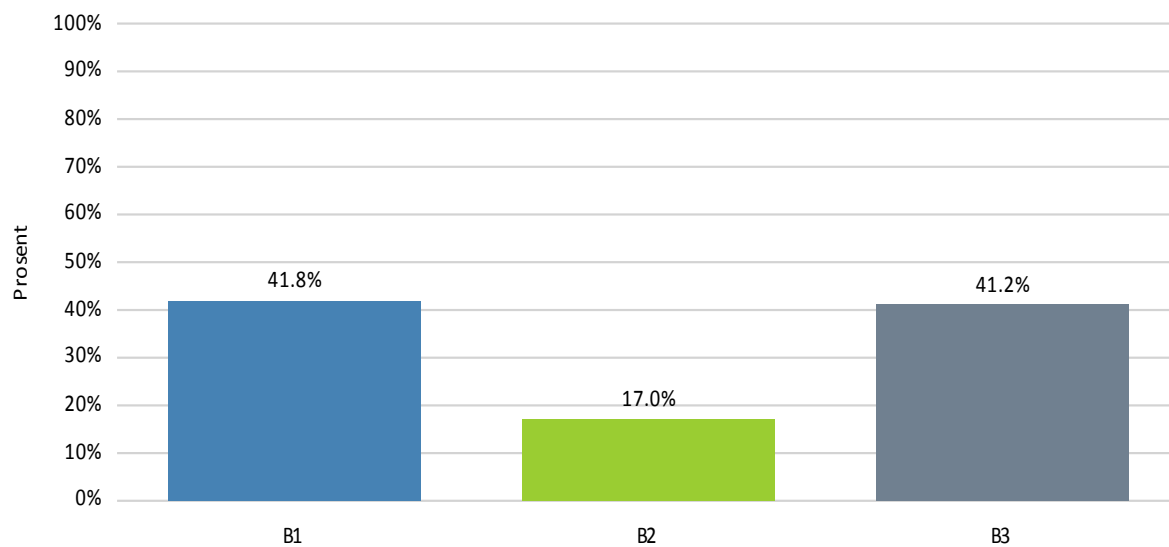
Navn	Prosent
Mann	53,2%
Kvinne	46,8%
N	617

2. Alder?

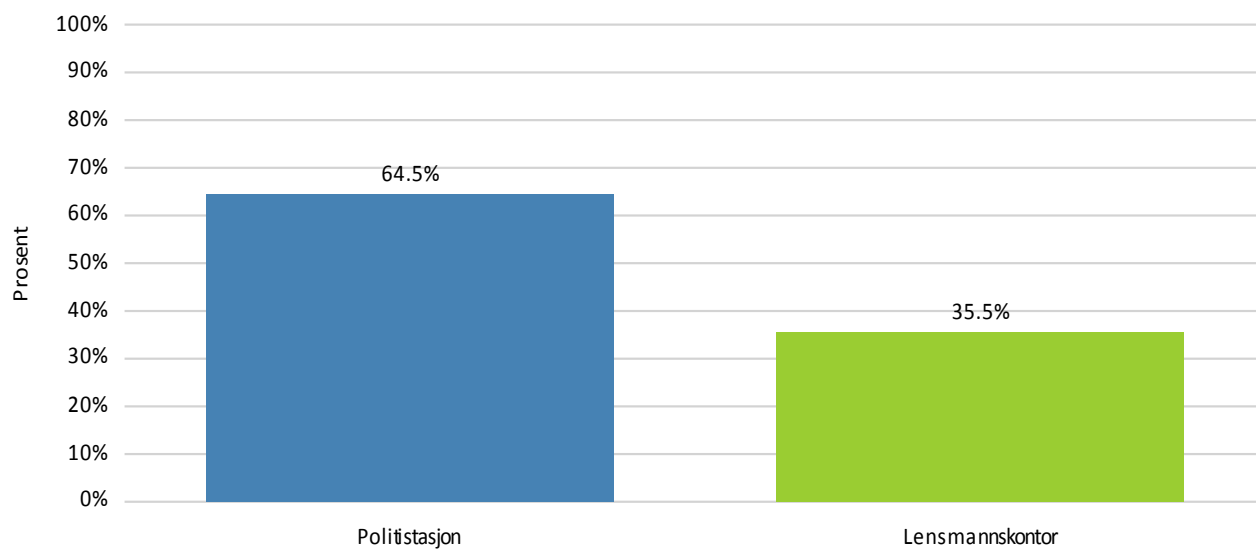
Navn	Prosent
20-25	74,9%
26-30	19,3%
31-35	5,0%
35+	0,8%
N	617

3. Hvilket trinn?

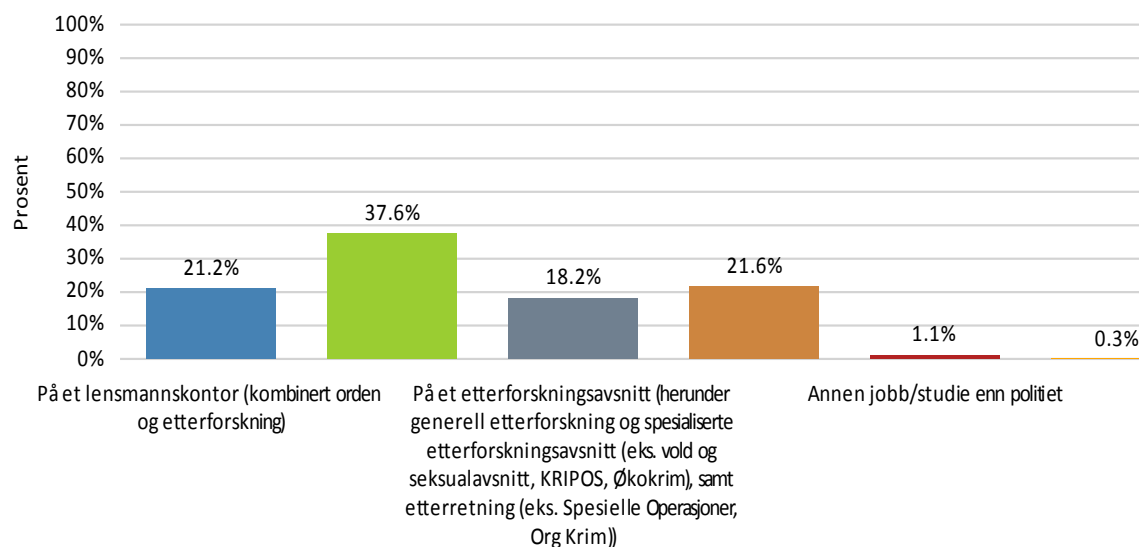
Navn	Prosent
B1	41,8%
B2	17,0%
B3	41,2%
N	617

4. Dersom du er eller har vært i praksis, var du på politistasjon eller lensmannskontor?

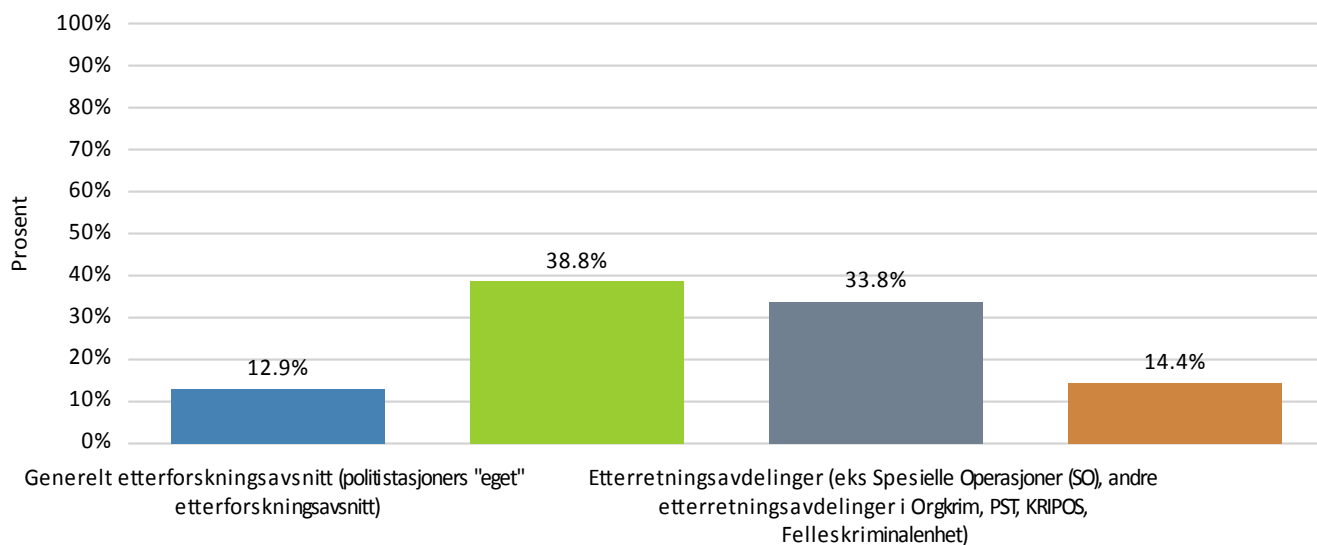
Navn	Prosent
Politistasjon	64,5%
Lensmannskontor	35,5%
N	375

5. Hvor ønsker du helst å jobbe rett etter endt utdanning? (Gitt at du kunne valgt helt selv uten å ta hensyn til jobbmuligheter, formelle kompetansekrav etc.)

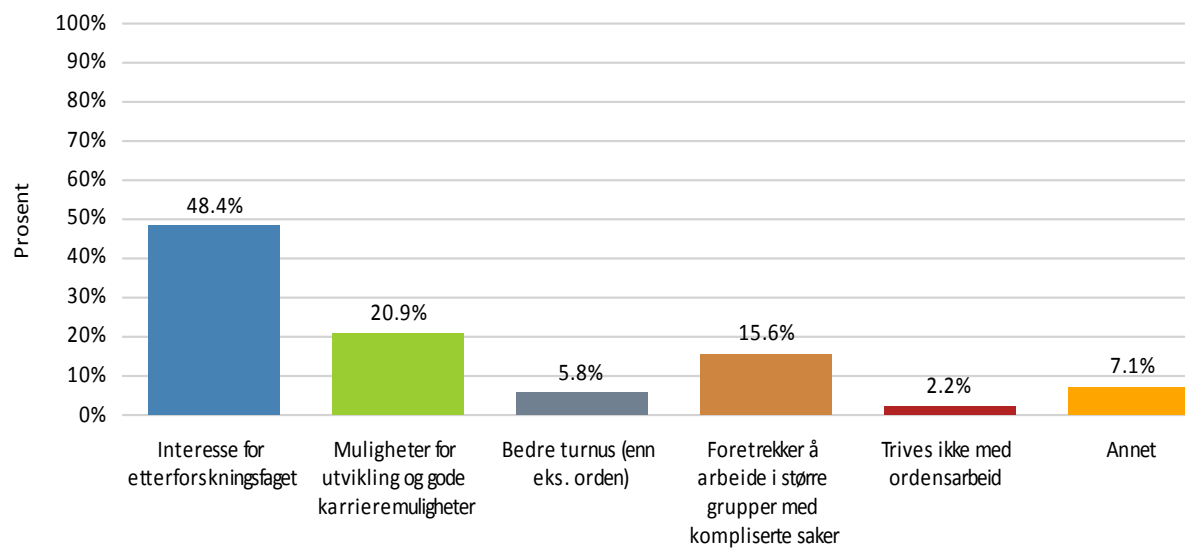
Navn	Prosent
På et lensmannskontor (kombinert orden og etterforskning)	21,2%
På et ordensavsnitt	37,6%
På et etterforskningsavsnitt (herunder generell etterforskning og spesialiserte etterforskningsavsnitt (eks. vold og seksualavsnitt, KRIPPOS, Økokrim), samt etterretning (eks. Spesielle Operasjoner, Org Krim))	18,2%
Forebyggende avdeling, Beredskapstroppen, PU (Politiets Utlendingsenhet), UP (Utrykningspolitiet), PST, POD	21,6%
Annen jobb/studie enn politiet	1,1%
Annet	0,3%
N	617

6. Dersom du svarte etterforskningsavsnitt, spesifiser hvor du helst vil jobbe:

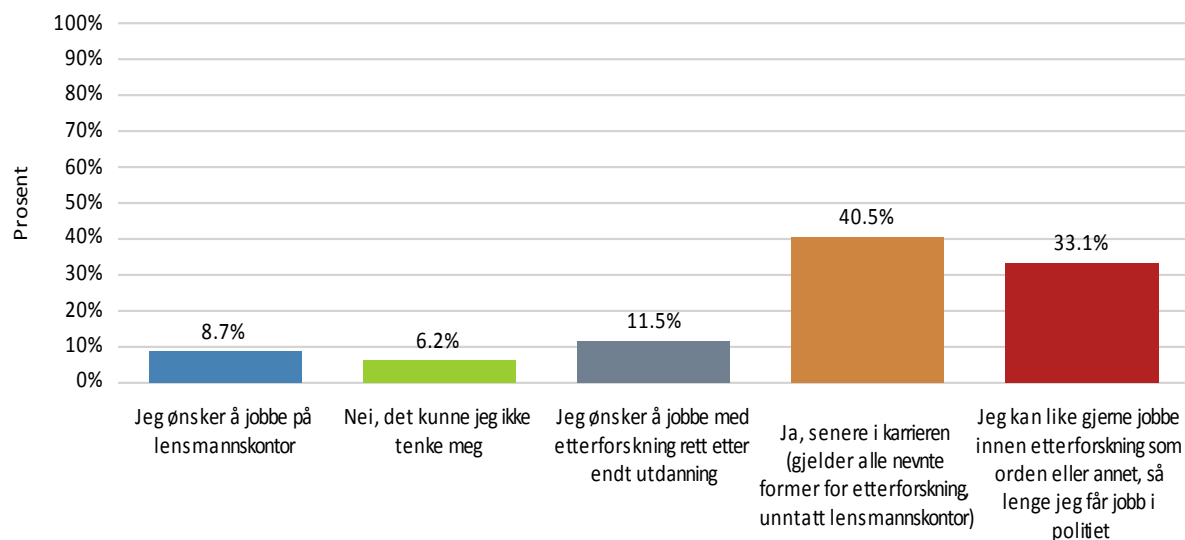
Navn	Prosent
Generelt etterforskningsavsnitt (politistasjoners "eget" etterforskningsavsnitt)	12,9%
Spesialavdelinger innen etterforskning (eks. Seksjon for vold- og seksualforbrytelser, Seksjon for organisert kriminalitet (Orgkrim), Økokrim, KRIPOS, Krimvakta, egne åstedsgrupper)	38,8%
Etterretningsavdelinger (eks Spesielle Operasjoner (SO), andre etterretningsavdelinger i Orgkrim, PST, KRIPOS, Felleskriminalenhet)	33,8%
Alle de ovennevnte	14,4%
N	201

7. Dersom du ønsker å jobbe innen etterforskning rett etter endt utdanning, hvorfor?

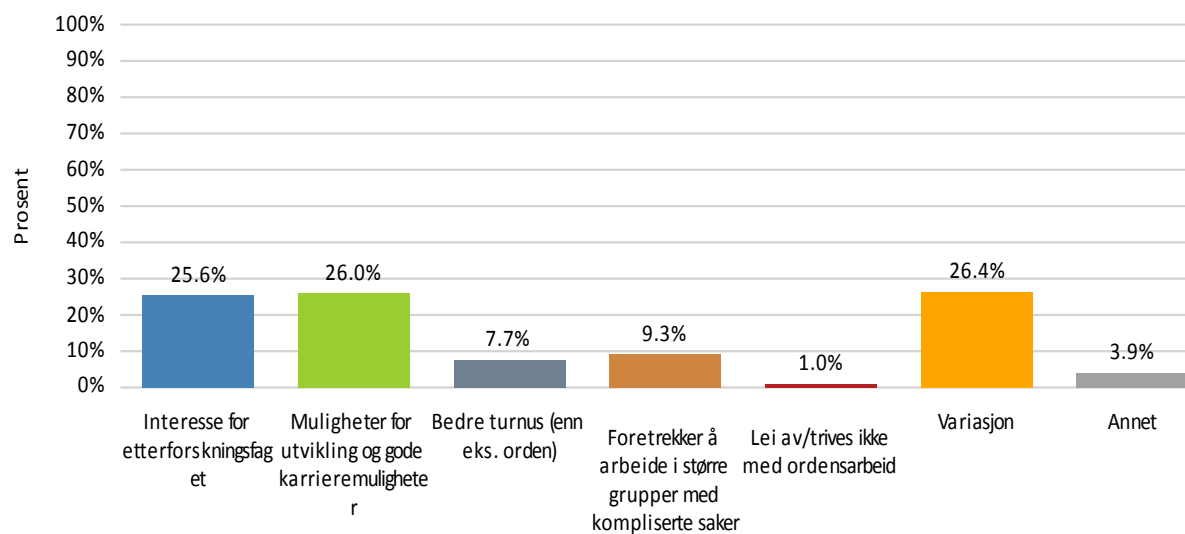
Navn	Prosent
Interesse for etterforskningsfaget	48,4%
Muligheter for utvikling og gode karrieremuligheter	20,9%
Bedre turnus (enn eks. orden)	5,8%
Foretrekker å arbeide i større grupper med kompliserte saker	15,6%
Trives ikke med ordensarbeid	2,2%
Annet	7,1%
N	225

8. Ønsker du å jobbe på et etterforskningsavsnitt i løpet av karrieren din i politiet?

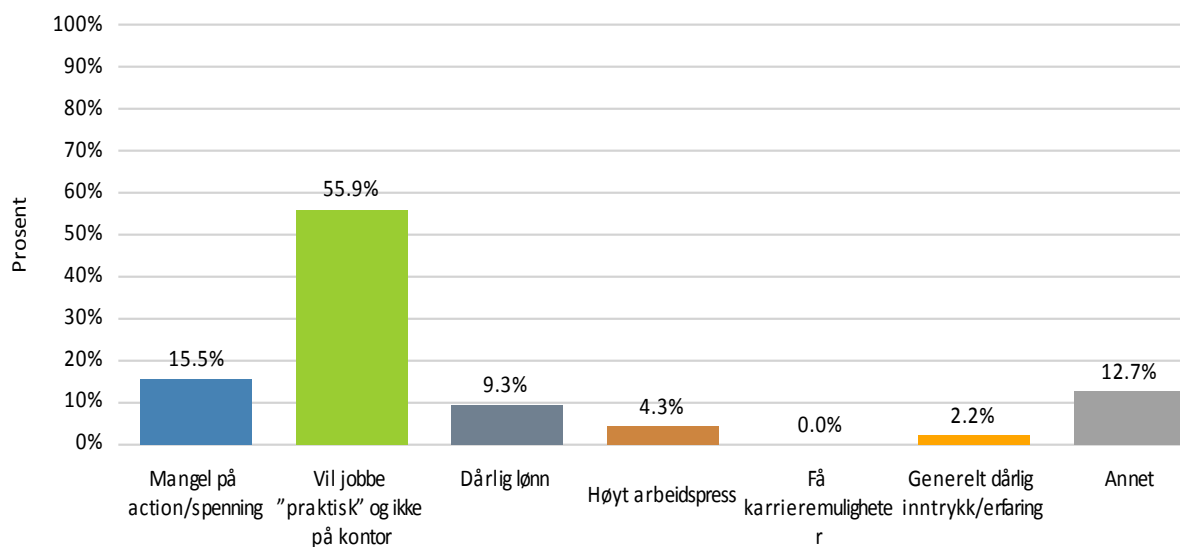
Navn	Prosent
Jeg ønsker å jobbe på lensmannskontor	8,7%
Nei, det kunne jeg ikke tenke meg	6,2%
Jeg ønsker å jobbe med etterforskning rett etter endt utdanning	11,5%
Ja, senere i karrieren (gjelder alle nevnte former for etterforskning, unntatt lensmannskontor)	40,5%
Jeg kan like gjerne jobbe innen etterforskning som orden eller annet, så lenge jeg får jobb i politiet	33,1%
N	610

9. Dersom du ønsker å jobbe innen etterforskning i løpet av karrieren (ikke rett etter endt utdanning), hvorfor?

Navn	Prosent
Interesse for etterforskningsfaget	25,6%
Muligheter for utvikling og gode karrieremuligheter	26,0%
Bedre turnus (enn eks. orden)	7,7%
Foretrekker å arbeide i større grupper med kompliserte saker	9,3%
Lei av/trives ikke med ordensarbeid	1,0%
Variasjon	26,4%
Annet	3,9%
N	507

10. Dersom du ikke ønsker å jobbe innen etterforskning enten rett etter endt utdanning eller i løpet av karrieren, hvorfor ikke?

Navn	Prosent
Mangel på action/spenning	15,5%
Vil jobbe "praktisk" og ikke på kontor	55,9%
Dårlig lønn	9,3%
Høyt arbeidspress	4,3%
Få karrieremuligheter	0,0%
Generelt dårlig inntrykk/erfaring	2,2%
Annet	12,7%
N	322

